

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Кафедра педагогіки вищої школи**

**Методичні вказівки
до написання кваліфікаційної роботи**

**для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки**

ОПП «Педагогіка вищої школи»

Дніпро-Слов'янськ – 2024

Рецензенти:

- Набока О.Г.* – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;
- Топольник Я.В.* – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

М 54 Методичні вказівки до написання кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки денної та заочної форми навчання: 3-тє вид. перероб. та доповн. / Уклад.: Е.А.Панасенко, О.Г.Коркішко. Дніпро-Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2024. 51 с.

Методичні вказівки укладено відповідно до освітньої програми «Педагогіка вищої школи» та навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки. Видання є методичним супроводом науково-дослідної роботи та спрямовані на ознайомлення здобувачів з правилами написання та оформлення кваліфікаційної магістерської роботи.

Друкується за рішенням Вченої ради
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
(протокол № 1 від 03.09.2024 р.)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ПОПЕРЕДНЯ ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	5
Етапи виконання магістерської роботи.....	5
Терміни підготовки та написання кваліфікаційної роботи.....	7
Призначення, функції та обов'язки наукового керівника.....	7
Обов'язки здобувача у процесі виконання наукового дослідження.....	8
Вибір і затвердження теми магістерської роботи.....	9
Складання завдань та плану-графіку виконання магістерської роботи...	10
Бібліографічний пошук літературних джерел.....	10
КОМПОЗИЦІЯ ТЕКСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	13
Структура магістерської роботи	13
Зміст	13
Вступ	14
Основна частина	18
Висновки.....	20
Список використаних джерел.....	21
Додатки.....	22
ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	23
Правила оформлення магістерської роботи.....	23
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.....	24
Ілюстрації, таблиці.....	25
Посилання й цитування.....	26
Список використаних джерел.....	26
Додатки.....	28
ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	29
Кафедральний (попередній) захист магістерської роботи.....	29
Відгук наукового керівника та рецензія на магістерську роботу.....	29
Експертиза магістерської роботи на забезпечення академічної доброчесності.....	30
Підготовка наукової доповіді та презентації магістерського дослідження.	32
Захист магістерської роботи.....	32
Оцінювання магістерської роботи.....	33
ПІДГОТОВКА ТА ПУБЛІКАЦІЯ НАУКОВОЇ СТАТТІ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	35
ДОДАТКИ	36
Додаток А. Тематика магістерських робіт.....	36
Додаток Б. Зразок заяви здобувача для затвердження теми та керівника магістерського дослідження.....	38
Додаток В. Завдання кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти....	39
Додаток Д. План-графік виконання кваліфікаційної роботи.....	40
Додаток Е. Зразок титульного аркуша магістерської роботи.....	41
Додаток Ж. Зразок структури роботи.....	42
Додаток К. Відгук наукового керівника.....	43
Додаток Л. Рецензія на магістерську роботу.....	44
Додаток М. Вимоги до оформлення статті.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50

ВСТУП

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. Ступінь присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Магістерська робота – самостійно виконана науково-дослідницька кваліфікаційна праця, головною метою і змістом якої є наукові дослідження з новітніх питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки. Магістерська робота підтверджує рівень теоретичної, загальнонаукової та професійної підготовки автора, його вміння застосовувати одержані знання під час вирішення професійно-орієнтованих завдань і здатність до самостійної діяльності. Магістерська робота має узагальнюючий характер та є самостійною індивідуальною кваліфікаційною роботою з елементами дослідництва та інновацій, яка виступає підсумком теоретичних знань та практичних навичок нормативної та вибіркової складових освітньо-професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Виконання магістерської роботи та її публічний захист сприяє формуванню інтегральної компетентності (здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук), загальних (здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми; здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність проводити дослідження на відповідному рівні; здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; здатність до особистого і професійного розвитку; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність застосовувати softskills-навички в практичних ситуаціях) та спеціальних (здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки; здатність проектувати і досліджувати освітні системи; здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти; критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань; здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах; здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності) компетентностей та дозволяє авторові продемонструвати науково-дослідницькі компетенції, рівень своєї наукової кваліфікації на основі ґрунтового теоретичного та експериментального дослідження, уміння самостійно проводити науковий пошук, визначати і розв'язувати наукові завдання в межах своєї професійної підготовки.

Написання науково-дослідницької магістерської роботи передбачає:

- обґрунтування актуальності теми відповідно до сучасного рівня розвитку науки і практики;
- застосування загальнонаукових методів наукового пізнання та сучасних методів педагогічного дослідження;
- визначення наукових суперечностей, що є запорукою формування концептуально нових ідей;
- вміння аналізувати факти, явища та процеси з різних наукових позицій через всебічний аналіз і критичну оцінку;
- використання елементів наукової творчості у представленні новизни дослідження, його теоретичної та практичної значущості;
- формулювання авторських наукових положень, перевірка яких відбувається у процесі дослідно-експериментальної роботи;
- розробку інноваційних пропозицій та практичних (методичних) рекомендацій щодо їх упровадження;
- уміння презентувати результати власного наукового дослідження.

Методичні рекомендації розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. (зі змінами 2023 р.), Закону України «Про авторське право та суміжні права», Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти. МОН України від 11.05.2021 р. № 520, Професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». Мінекономіки України від 23.03.2021 р. № 610., Регіональної Програми розвитку освіти Донеччини на 2021-2027 рр., Положення про кваліфікаційні роботи у ДВНЗ «ДДПУ», Положення про організацію освітнього процесу у «ДДПУ», Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у «ДДПУ», Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» підготовки магістрів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, затвердженої Вченою Радою ДВНЗ «ДДПУ» від 27.06. 2024 р. та інших нормативних документів.

Методичні вказівки роз'яснюють порядок і вимоги щодо підготовки, написання, оформлення та захисту магістерської роботи.

Політика ДВНЗ «ДДПУ» щодо написання та захисту кваліфікаційної роботи регулюється:

1. Положення про організацію освітнього процесу ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/gxuph>

2. Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/gxupm>

3. Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти у ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/lseeb>

4. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/lsebv>

5. Положення про контрольні заходи ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/fslgy>

6. Положення про кваліфікаційні роботи ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/lsebv>

ПОПЕРЕДНЯ ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Етапи виконання магістерської роботи

Вимоги до магістерської роботи:

- обґрунтування актуальності теми дослідження відповідно до сучасних досягнень науки та змісту освітньої програми спеціальності;
- сформованість об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження;
- складений план дослідження;
- проведення бібліографічного пошуку; дослідження нормативно-правової бази із означеної проблеми;
- всебічний теоретичний аналіз інформації спрямований на розкриття предмета дослідження, реалізацію мети і завдань дослідження;
- прикладний характер дослідження та комплексне представлення результатів;
- підбір і використання сучасних методів наукового дослідження для розкриття проблематики предмета дослідження;
- творчий підхід до наукового пошуку з проблеми дослідження;
- конструктивне поєднання теоретичної (теоретико-методологічної) та емпіричної (експериментальної) частин з дотриманням логіки дослідження;
- висновки роботи повинні бути систематизовані та обґрунтовані;
- дослідження апробується в матеріалах тез конференцій та наукових публікаціях;
- оформлення роботи повинно відповідати встановленим вимогам та містити всі необхідні супровідні документи (відгук наукового керівника, дві рецензії, довідку про перевірку на плагіат, електронну версію роботи);
- робота оформляється в одному екземплярі і не тиражується;
- робота виконується українською мовою;
- оформляється граматично та стилістично правильно, з дотриманням наукового стилю;
- дослідження виконується та презентується самостійно магістром.

Програма проведення магістерського дослідження передбачає *три етапи* (початкову, основну, завершальну) відповідно до кроків наукового пошуку:

- 1) етап підготовки;
- 2) етап виконання;
- 3) етап завершення;
- 4) захист магістерської роботи.

До їх складу відносять роботи, які передбачають такий **алгоритм виконання**:

1. Ознайомлення з переліком тем магістерських робіт, рекомендованих кафедрою ПВШ, і здійснення вибору власної теми (див. додаток А).

2. Консультація з науковим керівником за умови власного бачення формулювання теми чи її коректування відповідно до професійної діяльності та інтересів магістра.

3. Написання магістром персональної заяви щодо вибору теми магістерської роботи та затвердження її на засіданні кафедри ПВШ (див. додаток Б).

4. Ознайомлення магістрів із вимогами щодо підготовки, написання, оформлення та захисту магістерської роботи.

5. Затвердження на засіданні кафедри ПВШ і Вченою радою факультету гуманітарної та економічної освіти теми магістерської роботи, закріпленої за магістром, та призначення наукового керівника.

6. Складання плану магістерської роботи та завдань дослідження з обов'язковим встановленням науковим керівником плану-графіку написання роботи (із зазначенням термінів виконання її окремих складових) (див. додаток В та додаток Д).

7. Пошук і первинне опрацювання магістром літературних джерел. Укладання бібліографії.

8. Формулювання магістром разом з науковим керівником науково-категоріального апарату (об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження; вибір методів дослідження) та корегування (за необхідності) плану магістерської роботи.

9. Повторне здійснення літературного огляду та узагальнення його в теоретичній частині дослідження.

10. Представлення теоретичної частини дослідження на огляд науковому керівнику.

11. Усунення недоліків після правок наукового керівника та формування тексту теоретичної частини магістерської роботи.

12. Проектування практичної частини дослідження, що передбачає вибір (або розроблення) та обґрунтування відповідних методик.

13. Проведення емпіричного дослідження (анкетування, тестування, педагогічний експеримент тощо), виконання розрахунків, аналіз та інтерпретація результатів, обґрунтування тенденцій і закономірностей, виявлення зв'язків за предметом дослідження.

14. Інтерпретація результатів емпіричного дослідження та представлення їх у дослідницькій (експериментальній) частині роботи.

15. Апробація матеріалів магістерського дослідження (обов'язкова публікація тез доповіді на наукових конференціях або наукової статті у фаховому виданні України (інших країн)).

16. Узагальнення висновків роботи відповідно до завдань дослідження.

17. Оформлення магістерської роботи відповідно до вимог та подання її на ознайомлення науковому керівникові.

18. Доопрацювання тексту роботи з урахуванням зауважень наукового керівника.

19. Представлення магістерської роботи на кафедру для попереднього розгляду.

20. Складання тексту доповіді (виступу) й підготовка презентації дослідження.

21. Попередній захист магістерської роботи на кафедрі ПВШ і отримання рекомендацій про допуск її до захисту в атестаційній комісії.
22. Остаточне редагування магістерської роботи відповідно до зауважень.
23. Перевірка магістерської роботи на академічний плагіат із формулюванням довідки.
24. Подання магістерської роботи науковому керівнику на письмовий відгук.
25. Подання магістерської роботи двом викладачам закладу вищої освіти на рецензування.
26. Подання магістерської роботи на кафедру ПВШ у друкованому та електронному вигляді.
27. Підготовка до публічного захисту (написання доповіді, аналіз і підготовка відповіді на зауваження рецензента; оформлення презентації).
28. Захист магістерської роботи на засіданні атестаційної комісії.

Терміни підготовки та написання кваліфікаційної роботи

Приклад для 2024–2025 навчального року

1. Написання магістрантом персональної заяви – до **28.10.2024 р.**
2. Затвердження теми на засіданні кафедри педагогіки вищої школи і Вченою радою факультету гуманітарної та економічної освіти – **листопад 2024 р.**
3. Складання плану магістерської роботи та завдань дослідження – до **01.12.2024 р.**
4. Підготовка наукової публікації (стаття, тези доповіді) за темою дослідження – до **01.04.2025 р.**
5. Підготовка попереднього варіанту тексту кваліфікаційної роботи – до **30.06.2025 р.**
6. Попередній захист магістерської роботи – **листопада 2025 р.**
7. Захист магістерської роботи – **грудня 2025 р.**

Призначення, функції та обов'язки наукового керівника

Науковими керівниками магістерських робіт призначаються викладачі кафедри педагогіки вищої школи, які мають науковий ступінь і спеціалізуються на проблематиці, що відповідає спрямованості та темі роботи. Керівники затверджуються рішенням засідання кафедри та Вченою радою факультету гуманітарної та економічної освіти під час затвердження тем магістерських робіт.

Метою наукового керівництва під час виконання магістерської роботи є здійснення консультування та контролювання за якістю дослідження. Головними формами наукового керівництва є консультації, під час яких він повинен дотримуватись низки зобов'язань.

Головні обов'язки наукового керівника магістерської роботи:

– допомагати здобувачу в конкретизації теми, укладанні завдань, плану-графіку та структуруванні змісту магістерської роботи, формулюванні об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження;

- консультувати щодо дотримання вимог до виконання магістерського дослідження;
- укласти завдання та план-графік виконання магістерської роботи, погодити його з магістром, контролювати дотримання його виконання;
- зорієнтувати здобувача в огляді та доборі нормативно-правових, наукових (монографії, дисертації, фахові періодичні видання, підручники, навчальні посібники, науково-методичні матеріали тощо) та інформаційних джерел;
- допомагати у виборі методики проведення дослідження;
- надавати консультації щодо порядку виконання, змісту та оформлення магістерської роботи;
- контролювати хід виконання роботи поетапно та загалом і звітувати на засіданнях кафедри про ступінь готовності магістерської роботи (якщо магістр не дотримується календарного плану виконання магістерської роботи, зокрема, не з'являється на консультації до наукового керівника та не спілкується з ним, керівник зобов'язаний винести цю інформацію на засідання кафедри);
- сприяти участі магістрів у наукових конференціях і консультувати під час підготовки наукової публікації за результатами дослідження;
- провести перевірку готової магістерської роботи на відповідність установленим вимогам;
- надати рекомендації щодо підготовки до захисту магістерської роботи (виступ, презентація);
- рекомендувати (чи не рекомендувати) магістерську роботу на кафедральному (попередньому) захисті до публічного захисту;
- підготувати письмовий відгук про магістерську роботу та оцінити якість виконання відповідно до критеріїв, що висуваються до неї;
- контролювати подання магістерської роботи на рецензування до інших викладачів;
- перевірити магістерську роботу на академічний плагіат із формулюванням довідки;
- узяти участь у роботі засідання атестаційної комісії під час захисту здобувачами магістерських робіт, наукове керівництво якими здійснювалося.

Обов'язки здобувача в процесі виконання наукового дослідження

- Здобувач вищої освіти самостійно виконує магістерську роботу та несе відповідальність за сформовані результати дослідження. У процесі виконання магістерської роботи здобувач **зобов'язаний**:
- обрати тему магістерської роботи у відведені терміни та закріпити на підставі особистої заяви на ім'я завідувача кафедрою;
- скласти разом з науковим керівником календарний план щодо виконання магістерської роботи та дотримуватися строків її виконання, передбачених у графіку;
- сформулювати разом з науковим керівником науково-категоріальний апарат (об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження) та структурувати зміст роботи;

- зібрати, проаналізувати та систематизувати наукові джерела, які доцільно використати при виконанні магістерської роботи;
- спланувати та здійснити емпіричне дослідження (анкетування, тестування, педагогічний експеримент тощо), проаналізувати та інтерпретувати його результати;
- брати участь у наукових конференціях, результати дослідження друкувати у матеріалах конференцій, заздалегідь узгодивши текст з науковим керівником;
- відповідно до встановлених термінів плана-графіка подавати на перевірку науковому керівнику окремі розділи та кінцевий варіант магістерської роботи;
- враховувати зауваження наукового керівника та вносити правки в текст роботи;
- оформити роботу відповідно встановленим вимогам, зазначеним у методичних рекомендаціях;
- забезпечити перевірку магістерської роботи на академічний плагіат та отримати довідку про відсоток авторського тексту в роботі;
- отримати письмовий відгук від наукового керівника на роботу;
- подати магістерську роботу на рецензування та отримати висновок двох рецензентів;
- подати готову магістерську роботу на кафедру педагогіки вищої школи не пізніше, ніж за 2 тижні до захисту в атестаційній комісії;
- захистити магістерську роботу (попередній (кафедральний) захист; перед атестаційною комісією).

Вибір і затвердження теми магістерської роботи

На початку магістерської підготовки проводиться вибір здобувачем теми магістерської роботи. Напрями дослідження та тематика магістерських робіт визначається заздалегідь кафедрою педагогіки вищої школи відповідно до освітньої програми спеціальності, актуальності наукової проблематики, наукових інтересів і напрямів науково-дослідної діяльності викладачів (див. Додаток А). Здобувач має право самостійно формулювати тему, що відповідає його науковим інтересам, обґрунтувавши доцільність її розроблення.

Підставою для закріплення теми магістерської роботи за здобувачем є заява на ім'я завідувача кафедри (див. додаток Б). Тема магістерської, як і науковий керівник, затверджуються на засіданні кафедри педагогіки вищої школи. За однією темою може бути захищена лише одна магістерська робота. Уточнення у формулюванні теми допускається за умови узгодження з науковим керівником, повторного написання заяви та письмового обґрунтування пояснення про відповідні зміни, погодження із завідувачем кафедри та рішенням засідання кафедри із внесенням відповідних змін до протоколу. Допустимі терміни для проведення змін повинні відбутися не пізніше, ніж за 6 місяців до захисту магістерської роботи.

Вибір теми магістерської роботи є першочерговим та ключовим кроком в результативності всього дослідження. Вибираючи тему магістерської роботи, слід враховувати актуальність, новизну, науково-матеріальну базу для виконання дослідження, можливість отримання й опрацювання експериментального

матеріалу, власний науковий інтерес, науково-дослідний (участь у наукових конференціях, олімпіадах) чи науково-методичний досвід, творчий потенціал, особисту мотивацію, психологічну готовність і налаштованість для здійснення наукового пошуку тощо.

При розробці та виборі тематики кваліфікаційної роботи здобувачу слід враховувати, що магістерська робота може мати як дослідницький характер, так й історико-педагогічний.

Складання завдань кваліфікаційної роботи та плану-графіку виконання магістерської роботи

Після вибору та затвердження теми магістрант, разом із своїм науковим керівником, складає перелік завдань (див. додаток В) та план-графік, який можна вважати наочною схемою дослідження (див. додаток Д).

План-графік виконання магістерської роботи передбачає визначення головних етапів роботи із чітко визначеними реальними термінами вирішення завдань, формами звітності та відмітки наукового керівника про результат роботи. Такий алгоритмізований план формує покрокові дії організації процесу підготовки магістерської роботи. План-графік підлягає змінам за двостороннім погодженням між науковим керівником і магістрантом. Оригінал затвердженого плану-графіку залишається у здобувача, а його копія – у наукового керівника. Недотримання термінів виконання зі сторони магістранта та систематичне відхилення від календарного плану є підставою для керівника щодо винесення на засідання кафедри означеної проблеми. Хід підготовки написання магістерських робіт здобувачами періодично розглядається на засіданнях кафедри.

Композиція магістерського дослідження має необхідні структурні елементи (зміст, вступ, 2 розділи з відповідною кількістю підрозділів до кожного з них, висновки, список використаних джерел, додатки). На цьому етапі важливе визначення вихідних даних магістерського дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання); назву та зміст розділів та підрозділів. Такий план, відповідно до виконання роботи, зазвичай, уточнюється, а інколи змінюється після детальнішого вивчення предмету дослідження. Відповідно до теми, характеру матеріалу, методів дослідження магістрант може використати такі принципи до складання плану: хронологічний (розвиток процесу чи явищ у часі); проблемний (тематичний).

Бібліографічний пошук літературних джерел

Підбір літератури для роботи над магістерським дослідженням слід розпочинати одразу після затвердження теми. Результат бібліографічного пошуку літературних джерел презентується в систематизованому списку бібліографії за темою магістерської роботи, який згодом буде доповнюватися та уточнюватися. Пошук та аналіз інформації про стан розробки проблеми передбачає бібліографічний збір, історіографічне опрацювання та дослідження вихідних джерел – документів і матеріалів.

Створюючи бібліографічний перелік літературних джерел магістр повинен звернутися до предметно-тематичних каталогів і бібліографічних довідників у бібліотеках, а також використовувати систему Internet-ресурсів. Огляд слід розпочинати з документів (законодавчих, нормативно-правових, статистичних, аналітичних звітів тощо), вивчати наукову літературу (монографії, статті в часописах і збірниках наукових праць, матеріали наукових конференцій, автореферати, тексти дисертацій), результати соціологічних досліджень тощо.

У складанні бібліографії та зборі фактичного матеріалу рекомендовано дотримуватись загальних правил:

- збір теоретичної інформації ведеться ретроспективно (від сучасних джерел до більш старих);

- пошук найновіших напрямів сучасних досліджень слід розпочинати з періодичних видань та Інтернет-ресурсів; вибірку у періодиці слід здійснювати за останніх 5–10 років;

- критичний огляд літератури необхідно здійснювати з дослідження головних питань, переходячи до супровідного матеріалу; відповідно, використавши спочатку фундаментальну літературу (навчальна література, монографії, наукові статті), а далі – прикладну; перевагу надавати першоджерелам; зосереджуватись на думці авторів, які мають авторитет у даній галузі;

- в огляді літератури доцільно звернутись до досліджень із суміжних галузей означеної проблеми – філософії, психології, соціології, менеджменту;

- здійснюючи нотатки, слід враховувати, що не вся інформація увійде до тексту роботи як запозичений матеріал (зрештою, велика кількість цитат представляє слабку авторську позицію), деяка опосередковано буде спонукати до формування власних наукових ідей;

- для оперативного пошуку інформації, пов'язаної з темою дослідження, необхідно дотримуватись впорядкування картотеки/списку літературних джерел; одержану інформацію слід систематизувати за головними розділами магістерської роботи (електронні файли за тематикою; тематичні папки з друкованими матеріалами на паперових носіях тощо);

- здійснюючи виписки з літературних джерел слід подбати про коректність посилань у процесі написання роботи (автор, назва статті чи книги, видання, рік, том, номер, сторінка), що згодом спростить формування кінцевого списку використаних джерел та гарантує відсутність плагіату;

- кінцевим етапом аналізу наукової літератури є констатація стану вивченості та розробленості відповідної проблеми, аналітична оцінка перспектив дослідження.

Етапи роботи над науковими публікаціями:

- 1) загальне ознайомлення з роботою за її змістом;
- 2) побіжний перегляд усього тексту;
- 3) послідовне читання матеріалу;
- 4) вибіркоче читання будь-якої частини публікації;
- 5) виписування матеріалів, що становлять особливий інтерес;
- 6) критичне оцінювання;
- 7) редагування занотованого фрагменту тексту майбутньої роботи.

Оперативність та якісний системний бібліографічний пошук забезпечується ступенем інформованості магістра в досліджуваній галузі, а критерієм оцінки – вміння практичного застосування в магістерській роботі прочитаного в літературі, критична оцінка відібраних фактів.

Для пошуку інформації з питань освіти рекомендовано використовувати офіційні сайти:

- 1) www.rada.gov.ua – Верховна Рада України;
- 2) www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України;
- 3) www.nbuv.gov.ua – Національна наукова бібліотека України ім. В.І.Вернадського;
- 4) www.naps.gov.ua – Національна академія педагогічних наук України.

КОМПОЗИЦІЯ ТЕКСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Структура магістерської роботи

Оскільки магістерська робота є кваліфікаційною науковою працею, її оцінюють не лише з точки зору теоретичної наукової значущості, актуальності теми, прикладного значення отриманих результатів, а й за рівнем її загальнометодологічної підготовки, що передусім виявляється в її композиції.

Структура (композиція) магістерської роботи відображає послідовний зв'язок довідкових та змістових частин дослідження. Назви структурних компонентів мають бути науково правильно та філологічно грамотно сформульованими, відповідати темі та предмету дослідження. Оскільки структура роботи передає логічний зв'язок наукового дослідження, то зміст розділів та підрозділів повинен відповідати логічним переходам; теоретичні твердження попереднього розділу повинні бути передумовою для наступного. Виклад матеріалу в структурних частинах повинен бути рівномірний і пропорційний (обсяг одного параграфу не повинен перевищувати 50% загального обсягу тексту; вступ і висновок менші від розділів; розділи між собою однакові).

Канонізованої структури магістерської роботи немає, усе залежить від особливостей дослідження. Проте є низка традиційних структурних компонентів:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів і термінів (за необхідності);
- вступ;
- основна частина (розділи магістерської роботи: перший розділ – теоретичний; другий розділ – дослідно-експериментальний відповідно до предмету дослідження та головних завдань);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (у разі потреби).

Обсяг основного тексту магістерської роботи складає не менше **60 сторінок**, але не має перевищувати **75 сторінок** друкованого тексту. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки.

Зміст

Зміст магістерської роботи наводиться на початку роботи та передає структуру дослідження. Він містить назви всіх структурних елементів (перелік умовних позначень, вступ, розділи та підрозділи, висновки, список використаних джерел, додатки тощо), заголовки та підзаголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок. Заголовки у змісті повинні точно повторювати заголовки у тексті, і скорочення їх не допускаються.

Заголовки однакових ступенів рубрикації тексту необхідно розміщувати один під одним. Заголовки кожного подальшого ступеня зміщені вправо по відношенню

до заголовків попереднього рівня на абзацний відступ (п'ять знаків). Усі заголовки пишуться маленькими літерами з першої великої, крапка в кінці заголовка не ставиться. Останнє слово кожного заголовка з'єднується крапками із номером сторінки, що йому відповідає.

Зміст зручно оформляти у вигляді таблиці з двох стовпчиків, один із яких містить назви розділів, підрозділів, а інший – нумерацію сторінок; зовнішні межі (рамки) таблиці не відображають.

Приклад структури роботи наведено у Додатку Ж.

Вступ

Вступ – структурний компонент магістерської роботи, у якому розкривається сутність і стан (теоретична та практична складові) досліджуваної проблеми, її значущість, формується бачення наукового пошуку та міститься науково-категоріальний апарат (кваліфікаційні характеристики) наукового дослідження. Текст вступу повинен мати науково-реферативний характер.

Обсяг вступу становить 5 сторінок.

Компоненти «Вступу»:

- актуальність дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- методи дослідження;
- експериментальна база дослідження (за умови проведення експерименту);
- наукова новизна;
- практичне значення;
- апробація результатів дослідження;
- структура магістерської роботи.

Актуальність дослідження.

Актуальність наукового дослідження – це його відповідність сучасним потребам науки та практики. Обґрунтування визначеності актуальності проблеми дослідження передбачає отримання результатів, що сприятимуть вирішенню визначених практичних завдань або сприятимуть усуненню теоретичних суперечностей у галузі досліджуваної проблеми. Висвітлення ступеня важливості й актуальності дослідження слід здійснювати шляхом критичного аналізу, порівняння з відомим вирішенням проблеми, визначення суперечностей.

Рекомендована схема представлення актуальності наукового дослідження:

- формування оцінки існуючого стану предмета дослідження із встановленням суперечностей;
- оцінка стану розв'язання досліджуваної проблеми в законодавчій та нормативно-правовій базі;

– стан і ступінь розробленості наукового дослідження у вітчизняній та зарубіжній спеціальній літературі (визначення тих науковців, які проводили дослідження у даній проблематиці);

– підбиття підсумків (резюме) про недостатню розробленість аспекту проблеми, що зумовило вибір теми дослідження; сформованість наукової проблеми, виявлення невідомих аспектів теми дослідження та необхідність проведення дослідження на зазначену тему.

Висвітлення актуальності дослідження не повинне бути багатослівним. Достатньо кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми.

Заголовок «Актуальність дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Об'єкт дослідження.

Об'єкт дослідження – це явище (предмет або процес), що є причиною проблемної ситуації, що обирається для вивчення. Це та частина практики або наукового знання (за умови теоретичного дослідження), яка обрана для вивчення. Об'єкт завжди повинен знаходитися в галузі певної науки або процесу та не виходити за їх межі.

Предмет дослідження.

Предмет дослідження – це той аспект об'єкта дослідження, який розглядається в магістерській роботі та визначає тему.

Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне й часткове. Один і той же об'єкт може служити предметом різних досліджень. Якщо об'єкт дослідження відповідає на запитання «Що розглядається?», то предмет дослідження вказує на аспекти розгляду, спосіб вивчення об'єкта дослідження, нові відношення, властивості, функції об'єкта (за авторським поглядом С. Гончаренка, Л. Артемової, Г. Беленької).

Заголовки «Об'єкт дослідження» і «Предмет дослідження» пишуться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Мета дослідження.

Мета наукового дослідження – це авторська стратегія в одержанні нових знань про об'єкт та предмет дослідження. Формулювання мети дослідження спрямоване на кінцевий результат, який має одержати дослідник у науковій діяльності. Отже, мета – це те, що ми хочемо отримати при проведенні дослідження, ціль, яку ми перед собою ставимо. Мета передбачає відповідь на запитання «Що бажає одержати дослідник і яким має бути цей результат?». Із формулювання мети має бути зрозуміло: що досліджується; для чого досліджується; яким шляхом досягається результат.

Мета дослідження визначає його завдання.

Завдання дослідження.

Завдання дослідження – це деталізований перелік дій, які повинні бути проведені в ході наукового дослідження з метою реалізації його мети. Виконання всіх поставлених завдань у підсумку повинно забезпечити досягнення кінцевої мети дослідження. Перелік завдань може визначатися як тематичною, так і логічною послідовністю, зумовленою внутрішньою логікою дослідницького процесу.

У магістерській роботі формулюють не більше 4 завдань.

Реалізація завдань дослідження повинна відобразитися у висновках.

Бажано вживати такі ключові слова щодо постановки завдань: «проаналізувати», «розглянути», «дослідити», «визначити», «виявити», «з'ясувати», «оцінити», «описати», «обґрунтувати», «запропонувати», «розробити», «удосконалити», «оптимізувати», «узагальнити», «розробити рекомендації», «запропонувати».

Заголовки «Мета дослідження» і «Завдання дослідження» пишуться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Методи дослідження.

Метод наукового дослідження – це шлях наукового дослідження або спосіб пізнання будь-якої реальності. Методи дослідження, як інструмент у відборі фактичного матеріалу, обираються відповідно до особливостей поставленої мети та специфіки завдань магістерської роботи. Вибір методів не є довільним, а визначається особливостями змісту проблем і можливостями її дослідження.

Класифікація головних методів наукового дослідження:

1) *за рівнем методологічного аналізу:*

- загальнонаукові;
- методи сходження від абстрактного до конкретного, діалектичні методи, методи суміжних галузей науки, методи окремих галузей науки;

2) *за видами дослідження:*

- емпіричні (спостереження, експеримент, тестування, моделювання);
- теоретичні (аналогія, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аксіоматика, узагальнення; логічні та історичні методи);
- мета теоретичні (методи системного і комплексного аналізу, термінологічний підхід, періодизація);

3) *за сферою застосування методів:*

- організаційні (порівняльний, лонгітюдний, комплексний);
- емпіричні (спостереження, опитувальні, діагностичні, експериментальні, праксометричні);
- методи обробки даних:
 - ✓ кількісні (кореляційний аналіз, факторний аналіз, регресивний аналіз, дисперсійний аналіз, кластерний аналіз);
 - ✓ якісні (класифікація, диференціація, категоризація).

Наукове дослідження відбувається на двох рівнях:

1) емпіричному (здійснюється процес накопичення фактів – збирання науково-практичної інформації);

2) теоретичному (здійснюється узагальнення знань – обробка зібраних фактів).

Відповідно, загальні методи пізнання умовно поділяють на три групи:

- 1) методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, експеримент);
- 2) методи теоретичного дослідження (ідеалізація, формалізація, логічні й історичні методи);

3) методи, що можуть бути застосовані на емпіричному і теоретичному рівнях (абстрагування, аналіз і синтез, індукція й дедукція, моделювання).

Заголовок «Методи дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Експериментальна база дослідження. За умови проведення експерименту у вступі зазначають експериментальну базу дослідження. При цьому вказується заклад вищої освіти, в якому проводився експеримент та учасники (кількість осіб, інших важливих (за потребою) для дослідження особливостей) експериментальної та контрольної групи.

Заголовок «Експериментальна база дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Наукова новизна.

За умови присутності в роботі елементів наукової новизни у теоретичному обґрунтуванні або методичному інструментарії необхідно у вигляді короткої анотації викласти нові наукові положення, вказуючи на відмінність цих положень від відомих раніше.

При формулюванні наукової новизни важливо враховувати три головні умови:

- 1) розкриття результату, тобто у науковій роботі необхідно вказати, який тип нового знання здобув дослідник (вироблення концепції, методики, класифікації, закономірностей тощо);
- 2) визначення рівня новизни отриманого результату, його місце серед відомих наукових фактів;
- 3) оцінка нових результатів, чіткий і розгорнутий їх виклад.

Загальноприйнято під час здійснення наукових досліджень формувати наукову новизну отриманих результатів за допомогою таких фраз:

- «визначено»;
- «уточнено»;
- «удосконалено...»;
- «набуло подальшого розвитку...».

Виконання магістерських робіт передбачає отримання наукової новизни на рівні «набуло подальшого розвитку.....».

Заголовок «Наукова новизна» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Практичне значення.

Прикладне значення магістерської роботинеобхідно подати як власне бачення щодо використання на практиці одержаних результатів або рекомендації щодо їх застосування, вказати ступінь готовності їх до впровадження.

Заголовок «Практичне значення» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Апробація результатів дослідження.

Вказується перелік наукових конференцій, семінарів, круглих столів та інших наукових зібрань, на яких оприлюднено результати дослідження. Наводиться інформація про публікації результатів наукових досліджень здобувачів у межах виконання магістерської роботи.

Для магістерської роботи обов'язковою є наявність участі здобувача у наукових конференціях (опубліковані тези доповіді/наукова стаття).

Заголовок «Практичне значення» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Структура роботи.

Вказується перелік структурних компонентів магістерської роботи та відомості про їхній обсяг (кількість сторінок: загальний обсяг – з урахуванням списку літератури і додатків; обсяг основного змісту – без урахування списку літератури і додатків), ілюстрацій, таблиць, список літературних джерел і додатків. Наприклад, «Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел з 90 найменувань (з них 5 – англійською мовою), 7 додатків, 10 таблиць, 2 рисунки. Загальний обсяг роботи 93 сторінки (75 – основна частина)».

Заголовок «Структура роботи» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Основна частина

Основна частина роботи складається з двох розділів, підрозділів (параграфів), пунктів, підпунктів. Основну частину роботи розміщують після Вступу, починаючи з нової сторінки. Кожен розділ може містити 2-3 підрозділи (параграфи). Надмірне дроблення матеріалу ускладнює його сприймання. Рекомендовано розмір розділів і підрозділів робити співмірними. Кожний розділ починається з нової сторінки. У кінці кожного розділу формуються висновки із стислим викладенням представлених у розділі наукових і практичних результатів. На положення цього розділу опирається дослідження питань, винесених у наступні розділи.

Зміст розділів основної частини повинен підпорядковуватись одній провідній ідеї та відповідати темі магістерської роботи. Матеріал повинен бути викладений із дотриманням усіх вимог, які висуваються до написання магістерських робіт: лаконічно, логічно, аргументовано; із наявністю критичного огляду, наукової полеміки; самостійності суджень. Слід пам'ятати, що положення сформовані в попередньому розділі є передумовою для висвітлення питань у наступному розділі.

Використовуючи ідеї, публікації, наукові результати та матеріали інших авторів у тексті магістерської роботи, необхідно обов'язково здійснювати посилання на публікації цих авторів.

Докази або більш детальну інформацію дослідження можна розмістити у «Додатках».

Основна частина магістерської роботи обов'язково повинна бути представлена теоретико-методологічним (перший розділ) та дослідно-емпіричним (другий розділ) матеріалом наукового дослідження.

У розділах основної частини подають:

- огляд (аналіз) літератури з досліджуваної проблеми;
- опис результатів і аналіз власних досліджень.

У першому розділі («РОЗДІЛ 1») важливо систематизовано проаналізувати та узагальнити головні теоретичні та методологічні підходи до розв'язання досліджуваної проблеми. Для цього необхідно:

– здійснити аналітичний огляд (критичний аналіз) досліджуваної проблеми в науковій літературі (проаналізувати різні теорії та погляди; обґрунтувати теоретичні концепції, на яких будується дослідження; виокремити низку вчених/наукові школи, які займалися дослідженням у цьому напрямі; порівняти різні точки зору, опубліковані в літературі за темою дослідження; здійснити порівняльний аналіз праць вітчизняних і зарубіжних провідних фахівців з теми дослідження; виявити зарубіжний досвід вирішення проблеми; представити праці із суміжних галузей наукового знання; навести приклади дискусійних і невирішених проблем, обґрунтувати своє ставлення до них і надати альтернативні пропозиції щодо їх розв’язання);

– проаналізувати законодавче та нормативно-правове забезпечення відповідної сфери освітньої/педагогічної діяльності;

– уточнити зміст головних категорій та понять дослідження;

– представити класифікаційні ознаки предмета дослідження;

– сформулювати концептуальні підходи;

– встановити роль головних чинників впливу на досліджуване явище;

– виявити перспективні напрямки подальших досліджень.

Наукові праці з висвітлення предмета дослідження можна аналізувати та представляти шляхом: висвітлення динаміки/тенденцій розвитку проблеми, головних етапів розвитку наукових уявлень з проблеми; «історії питання» (*хронологічний принцип*); присвяченню розкриттю окремих аспектів досліджуваної тематики (*тематичний принцип*); логічного представлення у відповідності до еволюції розвитку поглядів на досліджувані проблеми, що дозволяє повністю розкрити їхній зміст (*хронологічно-проблемний принцип*). Для написання магістерської роботи рекомендовано останній принцип.

Рекомендовано ознайомлення з літературою здійснювати у зворотному хронологічному порядку, оскільки зміст видань останніх років може представляти напрацювання попередніх наукових досліджень.

Перший розділ необхідно завершувати написанням висновків до першого розділу («Висновки до першого розділу»), в яких магістр підсумовує сутність, значення, кваліфікаційні характеристики, історію та сучасні тенденції предмета дослідження; методологічні підходи. Рекомендований обсяг – не більше однієї сторінки.

У другому розділі («РОЗДІЛ 2») (дослідно-експериментальному) подається констатувальний, формувальний та контрольний експерименти.

Для представлення констатувального експерименту необхідно:

– структурувати предмет дослідження з визначенням взаємозв’язків між структурними складовими;

– визначити можливі напрямки/шляхи удосконалення предмета дослідження;

– представити детальний опис досліджуваної групи (проте, відповідно до принципу конфіденційності, недопустимо називати прізвища досліджуваних осіб та подавати будь-яку іншу інформацію, що сприяє ідентифікації);

- представити детальний опис методів/методики діагностики досліджуваного явища (процесу) та аргументувати вибір;
- охарактеризувати предмет дослідження за допомогою системи кількісних і якісних показників;
- проаналізувати критерії, показники та компоненти визначення рівня сформованості предмета у досліджуваних;
- встановити особливості впливу на явище (процес) супровідних аспектів.

Подання результатів констатувального експерименту як фактичної інформації рекомендовано у вигляді таблиць, схем, діаграм, графіків.

Формувальний та контрольний етапи експерименту є подальшими підрозділами другого розділу магістерської роботи. Це вносить корективи у структуру другого розділу та логіку викладу матеріалів наукової роботи. Відповідно, методика проведення педагогічного експерименту, опрацювання отриманих результатів, узагальнення щодо гіпотези та формування відповідних рекомендацій вимагає опрацювання додаткової навчально-методичної літератури з методології педагогічного дослідження та консультацій наукового керівника.

Формувальний педагогічний експеримент, як правило, спрямований на вивчення педагогічних явищ у динаміці. Формувальний експеримент організовується для визначення умов, методів, форм, змісту освітніх феноменів. Він пов'язаний із введенням в освітній процес запланованих новацій. Їх зміст залежить від мети експерименту, предмета дослідження, характеру процесів, що вивчаються, ступенем готовності бази експерименту до їх сприйняття. Сутність формувального експерименту полягає в тому, що дослідник упроваджує в експериментальній групі заздалегідь розроблені заходи, які, на його думку, мають покращити стан вирішення проблеми. Після завершення запланованих заходів, використовуючи методики, розроблені в констатувальному експерименті, вимірюється рівень розвиненості тих якостей, знань, умінь, навичок, які було виміряні на етапі констатувального експерименту. Отримані результати після проведення формувального експерименту порівнюються з аналогічно отриманими у процесі проведення констатувального експерименту. На підставі цього порівняння робиться висновок щодо ефективності запропонованих заходів, методів, умов. Цей етап представляється як контрольний експеримент.

Рекомендовано матеріали, що не дуже важливі для представлення результатів дослідження, виносити у Додатки.

Другий розділ необхідно завершувати написанням висновків до другого розділу («Висновки до другого розділу»), в яких здобувач представляє аналіз результатів проведеного педагогічного експерименту та висуває практичні/методичні рекомендації щодо вдосконалення досліджуваного явища (процесу). Рекомендований обсяг – не більше однієї сторінки.

Висновки

Завершуючи зміст основного тексту магістерської роботи, подають висновки, в яких висвітлюють найважливіші наукові та практичні результати дослідження. Вони

повинні містити стислий виклад актуальності теми, аналітичну оцінку, пропозиції здобувача тощо. Висновки повинні чітко відповідати меті та завданням магістерської роботи.

У висновках вказуються узагальнені судження щодо проведеного дослідження, визначеного змісту провідних категорій, зафіксованих тенденцій, наукові проблеми, для розв'язання яких були застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою магістерської роботи. За наявності практичного значення отриманих результатів надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їхнього застосування.

У тексті висновків не допускаються:

- посилання на інших авторів, їх цитування;
- наведення загальновідомих істин;
- розмірковування пропитання, які не досліджувалися у попередніх розділах;
- дослівні повтори тексту розділів (висновків до розділів).

Рекомендується нумерація висновків для їх чіткого розмежування та зручності перевірки їхньої відповідності завданням магістерської роботи. Рекомендовано розпочинати кожен із висновків з дієслів доконаного виду (наприклад: «проаналізовано ...», «встановлено ...», «виявлено ...», «доведено ...», «показано ...», «досліджено ...», «розроблено ...», «отримано ...», «запропоновано ...», «рекомендовано ...» тощо).

Рекомендований обсяг висновків – 2–4 сторінки.

Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних у науковому дослідженні джерел, який подається після висновків.

У магістерській роботі список використаних джерел має містити 50-80 джерел інформації, з них не менше 3 іноземних, проаналізованих у процесі дослідження.

Бібліографічний список магістерської роботи є показником фундаментальності проведеного дослідження. До його переліку відносять вітчизняну та зарубіжну: загальнонаукову літературу, спеціальну наукову літературу, законодавчі та нормативно-правові матеріали, матеріали статистики, періодичну літературу, навчально-методичну літературу, архівні документи, Інтернет джерела.

Список використаних джерел складають і оформляють відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302: 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», який набув чинності з 1 липня 2016 року.

Загальні вимоги до списку використаних джерел магістерської роботи:

- кожний запис позиції у списку літератури починають з нового рядка та нумерують;
- список укладається за абеткою – спершу кирилицею, а згодом – латинкою;

- до бібліографічного списку входить уся література, на яку магістр посилається (цитує) при написанні роботи;
- у списку літератури повинні переважати новітні видання;
- у списку використаних джерел повинні бути подані власні публікації магістра.

Приклад оформлення списку використаних джерел подано у Додатку 3.

Додатки

У магістерській роботі додатки оформляються після списку використаної літератури. До додатків можна вносити довідкові та допоміжні матеріали, які безпосередньо стосуються теми, але через свій великий обсяг переобтяжують її основну частину. Зокрема: анкети, схеми, таблиці, витяги з нормативних документів, інструкції, опис методики реалізації програм, текст розроблених освітніх програм, інструментарій дослідження, ілюстрації допоміжного характеру тощо.

У тексті магістерської роботи повинні бути посилання на додатки. Кожен додаток необхідно починати з нової сторінки із заголовком «Додаток», який надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки (починаючи з А), за винятком літер Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, «Додаток Б».

Таблиці, діаграми, графіки, рисунки, схеми у додатках повинні мати внутрішню нумерацію (наприклад: Таблиця Б. 1; Рис. Б. 2).

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Правила оформлення магістерської роботи

Оформлення магістерської роботи повинно відповідати вимогам, які висувають до рукописів наукових праць, коли готують їх до друку.

Загальні вимоги до оформлення магістерської роботи:

- 1) друк тексту на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4;
- 2) набір тексту роботи на комп'ютері здійснюється з використанням текстового редактора Word, при цьому рекомендується використовувати шрифти типу times new roman; кегль – 14; масштаб – 100%; інтервал – 1,5;
- 3) набір тексту роботи на комп'ютері здійснюється з дотриманням полів: ліве – 30 мм, верхнє – 20 мм, праве – 10 мм, нижнє – 20 мм;
- 4) на сторінці – 28–30 рядків по 65–72 знаків у кожному (враховуючи пробіли між словами);
- 5) відстань між рядками – півтора інтервали, підрядкові посилання та примітки – один інтервал.
- 6) назви розділів і підрозділів відокремлюють від тексту двома-трьома інтервалами;
- 7) абзац дорівнює п'яти знакам (задається 1,25 см);
- 8) текст іноземною мовою повністю набирають за допомогою спеціальних шрифтів;
- 9) сторінки нумерують за єдиною системою від першої до останньої без пропусків і повторів (включно з ілюстраціями й додатками). Першою сторінкою є титульна, на ній цифру «1» не ставлять. Після титульної сторінки йде окрема сторінка зі змістом роботи. На ній також не проставляють порядкового номера. У змісті обов'язково вказують початкові сторінки кожної структурної частини. Нумерацію сторінок проставляють у правому верхньому кутку сторінки;
- 10) кожен наступний структурний елемент магістерської роботи слід починати з нової сторінки, вказуючи заголовок відповідно до змісту. Заголовки доцільно друкувати великими літерами симетрично до тексту без крапки в кінці (**ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**);
- 11) у випадку виокремлення в роботі розділів і підрозділів кожний наступний підрозділ продовжують з абзацу на тій же сторінці. Але кожний підрозділ обов'язково повинен мати назву (заголовок), вказану у змісті. Крапку в кінці заголовків не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапками. Переноси слів у заголовках будь-якого рівня недопускаються;
- 12) підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.». У тому ж рядку пишеться малими літерами заголовок підрозділу. Підпункти нумерують у межах кожного пункту, за такими ж правилами, як пункти;
- 13) комплектація магістерської роботи повинна дотримуватись наступного порядку:

1. Титульний лист.
2. Зміст.
3. Перелік умовних позначень (при необхідності).
4. Вступ.
5. Основна частина, поділена на 2 розділи та підрозділи, а також висновки до кожного розділу.
6. Висновки.
7. Список використаних джерел.
8. Додатки.

Інші обов'язкові складові магістерської роботи: відгук наукового керівника; дві рецензії на магістерську роботу; довідка про академічну доброчесність – подаються в окремих файлах і розміщуються перед титульним аркушем переплетеної роботи;

14) титульний лист повинен містити:

– назву міністерства, закладу вищої освіти, факультету, кафедри, де виконано магістерську роботу;

– прізвище, ім'я, по батькові магістра;

– повну тему роботи;

– слова: Магістерська робота;

– галузь знань та спеціальність;

– відомості про наукового керівника;

– місто та рік виконання.

Приклад оформлення титульного аркуша наведено у Додатку Е.

15) друк повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності;

16) після друку текст роботи повинен бути ретельно перевірений автором на точність числових і фактичних даних;

17) дозволено використання кольору у друці малюнків, діаграм;

18) підготовлений текст брошурують (довільним способом) і опрацюють у тверду палітурку;

19) електронна версія магістерської роботи відправляється на пошту кафедри педагогіки вищої школи (kafedrapvs@gmail.com).

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

За необхідності до структури магістерської роботи долучають перелік умовних позначень як окремий реєстр. Це зумовлено вживанням специфічної термінології, символів, одиниць, маловідомих скорочень. Проте, якщо такі скорочення в магістерській роботі повторюються не більше трьох разів, тоді їх у перелік не вносять, а розшифрування подають у тексті під час першого згадування.

Перелік необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальне розшифрування.

Ілюстрації, таблиці

Основними структурними елементами магістерської роботи є ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми), таблиці, примітки, виноски, формули, посилання тощо.

Ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми) слід розміщувати у магістерській роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

Якщо ілюстрації створені не автором магістерської роботи, необхідно при їх поданні дотримуватись вимог чинного законодавства про авторські права – робити посилання.

Ілюстрації позначають словом «Рис. 1.1», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних.

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номеру ілюстрації, відокремлених крапкою (наприклад, 1.5. – п'ятий рисунок першого розділу).

На всі ілюстрації повинні бути посилання в тексті. Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.5». У повторних посиланнях на таблиці вказувати скорочене слово «дивись», наприклад: «див. рис. 1.5».

Рекомендовано цифровий матеріал оформляти у вигляді таблиць.

Таблицю необхідно розміщувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться в додатках (наприклад, табл. 2.3).

Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою (наприклад, таблиця 2.3 – третя таблиця другого розділу).

Напис «Таблиця» та її номер розміщують у правому верхньому куті, над заголовком таблиці. Назву таблиці друкують малими літерами (крім першої великої), курсивом і поміщають над таблицею («Таблиця 2.3»).

У таблицях слід обов'язково зазначати одиницю виміру. Одиниці виміру мають наводитися у відповідності до стандартів. Кількісні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під іншою або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її шапку (або) бокову частину.

При поділі таблиці на частини можна шапку або бокові частини замінити відповідно номерами граф або рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Слово «Таблиця» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці ___» із зазначенням

номера таблиці. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення іззаголовком.

У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Під таблицями слід обов'язково вказати джерело інформації.

Посилання й цитування

Під час написання магістерської роботи необхідно посилатися на джерела, матеріали, результати яких наводяться в роботі.

Посилання в тексті наукової роботи на джерела слід позначати порядковим номером за «Списком використаних джерел», виділеним разом із вказаними сторінками двома квадратними дужками (наприклад, [10, с. 25]).

Посилання на джерело може бути прямим і непрямим. При прямому посиланні подають частину авторського тексту в оригіналі з посиланням на автора, виділяючи текст лапками. При непрямому посиланні подають у роботі частину авторського тексту у власній інтерпретації, але теж з посиланням на джерело. При посиланні на мережеві видання спочатку зазначається назва джерела за описаними вище правилами, а потім вказується лінк.

На таблиці та ілюстрації в тексті посилання – (див. табл. 1.1) або (див. рис. 2.5).

Загальні вимоги до цитування:

1) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться у тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі;

2) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту та позначається трьома крапками;

3) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

4) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

Список використаних джерел

Список використаних джерел складають і оформляють відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302: 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», який набув чинності з 1 липня 2016 року (див. табл. 3.1).

Загальні вимоги до списку використаних джерел:

– кожний запис позиції у списку літератури починають з нового рядка та нумерують;

– список укладається за абеткою – спершу кирилицею, а згодом – латинкою;

- до бібліографічного списку входить уся література, на яку магістр посилається (цитує) при написанні роботи;
- у списку літератури повинні переважати новітні видання;
- у списку використаних джерел повинні бути подані власні публікації магістра.

Приклади оформлення списку використаних джерел наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Приклади оформлення списку використаних джерел

Характеристика	Приклад оформлення джерела
1	2
Електронні ресурси	Химинець В.В. Інноваційність – важлива складова розбудови сучасного освітнього простору в регіоні. URL: http://surl.li/lqnde (дата звернення: 16.02.2023).
Книги: <i>Один автор</i>	1. Ващенко Г. Виховання волі і характеру: підручник для педагогів. Київ: Школяр, 1999. 385 с. 2. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ: Либідь, 2003. 280 с.
<i>Два автори</i>	Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Пер. з англ. Г.Лелів. Львів: Літопис, 2016. 258 с.
<i>Три автори</i>	Цюра С.Б., Біляковська О.О., Мицишин І.Я. Дидактика вищої школи: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
<i>Чотири і більше авторів</i>	Вища школа України і Болонський процес: навч. посібник / Заред. В.Г.Кременя. Авт. кол.: М.Ф.Степко, Я.Я.Болубаш, та ін. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.
<i>Без автора</i>	Культура і спільнота у становленні педагога. Монографія / За ред. К.М.Кларка і Т.С.Кошманової. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 382 с.
Багатотомник	Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором. Вибр. тв.: у 5 т. Т. 4. Київ: Рад. шк., 1977. 640 с. С. 393–628.
Матеріали Конференцій, з'їздів	Смірнова О.Д. Основні вимоги до професійної діяльності сучасного керівника навчального закладу. <i>Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації</i> : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11 вересня 2015 р.). Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. С. 232–234.
Словники	Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny. Warszawa: Żak, 2007. 490 s.

1	2
Законодавчі та нормативні документи	1. Закон України «Про вищу освіту». URL: http://surl.li/etrmpr (дата звернення: 18.09.2023). 2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: http://surl.li/lqngg (дата звернення: 4.09.2023).
Каталоги	Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області. Каталог-довідник. Авт.-упоряд. М.Зобків та ін. Львів: Новий час, 2003. 160 с. Університетська книга: осінь, 2003. Каталог. Суми: Унів. кн., 2003. 11 с.
Дисертації	Чайка В.М. Теорія і технологія підготовки майбутнього вчителя до саморегуляції педагогічної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2006. 544 с.
Автореферати дисертацій	Сніговська О.В. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародних відносин в освітньому середовищі класичного університету: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань, 2014. 25 с.
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	1. Квас О.В. Ідеї дитиноцентризму в освітньому просторі у другій половині XIX на початку XX ст. <i>Молодь і ринок</i> . №8 (103), серпень 2013. С.13–18. 2. Kovalchuk L. Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional thinking culture of future teachers. <i>European Scientific Journal</i> . 2014. Vol. 10, № 22. P. 69–88. URL: http://surl.li/lqnhk

Додатки

У тексті магістерської роботи повинні бути посилання на додатки, які вказують у порядку появи посилань на них у тексті роботи.

Кожен додаток необхідно починати з нової сторінки із заголовком «Додаток», який надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки (починаючи з А), за винятком літер Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, «Додаток Б».

Загальна назва до елемента магістерської роботи «**ДОДАТКИ**» вказується перед «**Додатком А**» на одній сторінці із відокремленням у два-три рядки.

Таблиці, діаграми, графіки, рисунки, схеми у додатках повинні мати внутрішню нумерацію. Їх слід нумерувати в межах кожного додатку (наприклад, рисунок А.3 – третій рисунок додатку А, таблиця В.2 – друга таблиця додатку В).

ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Кафедральний (попередній) захист магістерської роботи

Попередній захист магістерської роботи відбувається за рішенням випускової кафедри не пізніше ніж за 5 тижнів до дати захисту перед атестаційною комісією.

Метою проведення попереднього захисту є перевірка на відповідність рівня магістерської роботи встановленим вимогам та готовність магістра презентувати доповідь і відповідати на запитання.

Процедура попереднього захисту схожа до прилюдного захисту магістерської роботи. Спочатку магістр презентує доповідь з обов'язковим використанням ілюстративних матеріалів, по закінченні всі присутні (члени кафедральної комісії, члени кафедри, магістри) можуть задати запитання щодо змісту магістерського дослідження, резюмує науковий керівник, надаючи загальну оцінку якості та ступеня завершеності виконання роботи й оголошує про допуск (не допуск) магістерської роботи до захисту перед атестаційною комісією.

Магістр подає на попередній захист роботу в завершеному, але не зшитому вигляді. Члени кафедральної комісії оцінюють роботу за зовнішніми ознаками щодо оформлення тексту відповідно встановленим вимогам. При виявленні несуттєвих недоліків магістру надається певний термін для їх усунення. У разі невідповідності роботи встановленим вимогам, комісія складає й подає на кафедру висновок про недопущення її до захисту.

Після попереднього захисту за умови відсутності зауважень магістерська робота зшивається та подається на кафедру в друкованому та електронному вигляді не пізніше за 1 місяць до публічного захисту.

Відгук наукового керівника та рецензія на магістерську роботу

Після попереднього захисту завершена магістерська робота подається (реєструється) магістром на кафедру. Після цього науковий керівник складає письмовий відгук на роботу та передає на рецензію двом рецензентам.

Бланки «Відгук керівника магістерської роботи» та «Рецензія на магістерську роботу» представлені у Додатку К та Додатку Л.

Висновок наукового керівника завершується записом *«Рекомендується до захисту»*, а в разі негативної оцінки – *«До захисту не рекомендується»*. У випадку *негативного висновку* керівника це питання виноситься на розгляд на засіданні випускової кафедри за участю магістра та наукового керівника.

Рецензентами магістерської роботи можуть бути викладачі закладу вищої освіти, в якому виконується дослідження, та висококваліфіковані фахівці з науковим ступенем та вченим званням із числа інших закладів освіти.

Рецензію підписує особисто рецензент, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання, посаду. Підпис рецензента засвідчують в установі, в якій він працює. Рецензію на магістерську роботу необхідно подати на кафедру не пізніше, ніж за 10 днів до захисту. Письмова рецензія надається здобувачеві для ознайомлення з міркуваннями рецензента не пізніше, ніж за 5 днів до захисту.

Експертиза магістерської роботи на забезпечення академічної доброчесності

Відповідно до законодавчих та нормативно-правових положень (Закон України «Про вищу освіту» (ст. 16 п.7 «Забезпечення якості вищої освіти», ст. 69 п.6 «Права інтелектуальної власності та її захист»), «Про авторське право і суміжні права»; Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у «ДДПУ» та інших нормативно-правових актів) текст магістерської роботи повинен пройти процедуру перевірки на наявність академічного плагіату.

Дотримання академічної доброчесності здобувачем під час виконання магістерського дослідження, зобов'язує його уникнення «академічного плагіату», «самоплагіату», «фабрикації» та «фальсифікації».

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях.

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

Академічним плагіатом є:

– відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

– відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

– відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;

– відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація;

– відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

Самоплагіатом є:

– дуплікація публікацій – публікація однієї і тієї самої наукової роботи (цілком або з несуттєвими змінами) в декількох виданнях без відповідного посилання, а також повторна публікація (цілком або з несуттєвими змінами) раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових наукових робіт;

– дуплікація наукових результатів – публікація повністю чи частково одних і тих самих наукових результатів у різних статтях, монографіях, інших наукових працях як нових результатів, які публікуються вперше;

- повторне подання здобувачами письмових робіт, які вже подавалися як звітність із інших дисциплін, без дозволу викладача;
- агрегування чи доповнення даних – суміщення раніше опублікованих і нових даних без їх поділу з відповідними посиланнями на попередню публікацію;
- повторний аналіз раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію цих даних та раніше виконаного їх аналізу.

Фабрикацією є:

- наведення у письмових роботах, наукових роботах вигаданих чи неперевіраних даних, зокрема статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо;
- посилання на вигадані джерела інформації або навмисне посилання не на справжнє джерело;
- приписування іншим особам текстів, думок чи ідей, яких вони не висловлювали чи не публікували.

Фальсифікацією є:

- необґрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань (таке, що не базується на повторних чи додаткових дослідженнях, вимірюваннях або розрахунках, виправленні виявлених помилок тощо);
- наведення у письмових роботах, наукових роботах свідомо змінених літературних відомостей та даних, отриманих із інших джерел, зокрема статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо без належного обґрунтування причин і зазначення методики їх корегування;
- наведення неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок.

Процедура перевірки магістерської роботи на наявність академічного плагіату передбачає:

- подачу на кафедру магістром електронного варіанту роботи;
- перевірку тексту роботи уповноваженою особою від деканату факультету по роботі із програмним забезпеченням для боротьби із академічним плагіатом;
- формування довідки про відсоток наявності академічного плагіату в роботі;
- у випадку встановлення факту наявності ознак збігів/ідентичності/схожості у кваліфікаційній роботі: менше 25% – здобувач допускається до захисту; від 25% до 50% – кваліфікаційна робота може бути доопрацьована автором у тижневий термін; більше 50% – здобувач не допускається до захисту і за порушення академічної доброчесності підлягає відрахуванню з університету з правом поновлення на атестацію в наступному навчальному році для повторного захисту кваліфікаційної роботи без зміни наукового керівника;
- довідка про відсоток наявності академічного плагіату у магістерській роботі долучається до структури магістерської роботи як обов'язковий документ про допуск роботи до публічного захисту.

Підготовка наукової доповіді та презентації магістерського дослідження

Процедура попереднього (кафедрального) та прилюдного захисту вимагає від магістра уміння представляти дослідження через виголошення доповіді та презентації виступу.

Тривалість доповіді не повинна перевищувати 10 хвилин. Рекомендовані структурні компоненти доповіді:

- актуальність дослідження та аргументація щодо обрання даної теми;
- об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження;
- методи дослідження;
- наукова новизна та практичне значення;
- структура магістерської роботи;
- апробація результатів дослідження;
- зміст кожного розділу із характеристикою головних позицій;
- висновки у кількості позицій представлених у тексті роботи.

Рекомендовано доповідь розпочинати словами: *«Шановний пане голову, шановні члени атестаційної комісії, шановні присутні! Вашій увазі пропонується стислий виклад змісту магістерської роботи, виконаної на тему _____»*. Після завершення доповіді: *«Доповідь закінчена. Дякую за увагу»*.

Виголошена здобувачем доповідь повинна бути підсилена презентацією виступу. Її підготовка у програмі Microsoft Power Point повинна висвітлювати візуально усі положення доповіді.

Загальна кількість слайдів не повинна перевищувати 15.

Вимоги до оформлення:

- тло слайдів єдине для усієї презентації;
- кольори діаграм, схем, малюнків повинно бути яскравіше за тло;
- не використовувати ефекти анімації;
- не використовувати складних шрифтів;
- в одному слайді повинно бути не більше 15 рядків тексту.

Структура презентації:

- титульний слайд (назва теми роботи, прізвище та ініціали здобувача та наукового керівника);
- актуальність дослідження;
- об'єкт, предмет;
- мета та завдання дослідження;
- методи дослідження;
- наукова новизна та практичне значення;
- зміст кожного розділу із характеристикою головних позицій;
- висновки у кількості позицій представлених у тексті роботи.

Захист магістерської роботи

Допуск магістерської роботи до захисту забезпечує:

- виконання магістром усіх вимог навчального плану;

- складання іспитів;
- позитивний відгук наукового керівника;
- рецензії від двох рецензентів;
- довідка про відсоток наявності академічного плагіату у магістерській роботі.

Захист магістерських робіт відбувається на засіданні атестаційної комісії.

Засідання атестаційної комісії відбуваються за графіком у встановлені терміни.

Процедура захисту магістерської роботи на відкритому засіданні атестаційної комісії передбачає:

- представлення магістра та поданих документів;
- доповідь магістра про зміст роботи;
- запитання до магістра членів атестаційної комісії та присутніх;
- відповіді магістра на запитання;
- виступ керівника або представлення його відгуку;
- представлення рецензії на роботу;
- відповіді магістра щодо зауважень, які зазначені у відгуку наукового керівника та рецензентів;
- обговорення магістерської роботи членами атестаційної комісії з урахуванням захисту;
- рішення комісії про оцінку роботи. Рішення ухвалюють відкритим голосуванням більшістю голосів при обов'язковій присутності голови атестаційної комісії. За рівної кількості голосів голова користується правом вирішального голосу;
- оголошення рішення атестаційної комісії. Магістерську роботу оцінюють за 100-бальною шкалою й оголошують оцінку роботи у день захисту після оформлення протоколу засідання атестаційної комісії.

Оцінювання магістерської роботи

Магістерська робота оцінюється диференційовано за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), стобальною системою та міжнародною системою ECTS з урахуванням якості виступу та відповідей на питання, відгуку наукового керівника та рецензій.

Складові загальної оцінки магістерської роботи:

- оцінка за змістовну частину дослідження (0–70 балів) – визначається науковим керівником та відображається у письмовому відгуку наукового керівника на магістерську роботу;
- оцінка за наявність публікацій результатів дослідження (0–15 балів) – визначається за наявністю публікацій;
- оцінка за рівень захисту результатів дослідження (0–15 балів) – визначається атестаційною комісією за результатами усного публічного захисту магістерської роботи.

Критерії оцінювання змістової частини магістерської роботи:

- відповідність змісту роботи темі;

- обґрунтованість актуальності теми дослідження;
- логічність структури роботи,
- чіткість визначення об'єкту, предмету, мети та завдань дослідження;
- ступінь розкриття теми;
- використання емпіричних методів та методик дослідження;
- рівень (якість, системність, ґрунтовність і глибина) аналізу літературних джерел;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- правильність представлення емпіричних результатів і якість інтерпретації (методологічна грамотність);
- рівень одержаних результатів: новизна, практична цінність висновків і пропозицій (рекомендацій);
- якість оформлення роботи (стиль, логічність, грамотність та послідовність викладу думок; грамотність цитування), дотримання регламенту виконання;
- правильність оформлення списку літературних джерел та додатків.

Критерії оцінювання захисту результатів дослідження:

- змістовність доповіді магістра (стислий, послідовний й чіткий виклад теоретичних і практичних результатів дослідження);
- рівень відповідей на запитання членів атестаційної комісії (правильність, лаконічність, аргументованість);
- висновки та зауваження наукового керівника магістерської роботи, зауваження та рекомендації рецензента;
- загальний рівень підготовки здобувача вищої освіти;
- володіння культурою презентації.

ПІДГОТОВКА ТА ПУБЛІКАЦІЯ НАУКОВОЇ СТАТТІ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Основні результати та положення магістерського дослідження можуть бути оприлюдненими не лише під час захисту роботи на засіданні атестаційної комісії щодо проведення підсумкової атестації випускників ДВНЗ «ДДПУ», а й в процесі її виконання.

Оприлюднити результати свого дослідження – це зробити даний матеріал надбанням фахівців, які використовують інформацію у своїй науковій або практичній діяльності. Кінцевим результатом будь-якого дослідження є широке використання його положень у певній галузі науки чи практики. Результати наукових досліджень узагальнюються з метою їх перетворення в інформаційне джерело. Формою узагальнення може бути усний виклад результатів дослідження або письмове їх оформлення.

Однією із форм письмового оформлення результатів наукового дослідження є наукова стаття та/або тези доповіді на науковій конференції.

Наукова стаття – один із основних видів публікацій. Вона містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання за темою магістерської роботи, фіксує науковий пріоритет автора, робить її матеріал надбанням фахівців.

Тези доповідей наукової конференції – це структуровано, логічно та лаконічно сформований виклад наукового матеріалу теми дослідження; науковий спосіб відображення результатів проведеного дослідження; наукова публікація, що містить стислу інформацію по темі доповіді.

Магістранти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (ОПП «Педагогіка вищої школи») мають можливість підготувати та подати до друку статтю за темою магістерської роботи у збірку наукових праць «Гуманізація навчально-виховного процесу», що включений до переліку наукових фахових видань України в галузі «Педагогічні науки» в категорії «Б» Наказ МОН № 735 від 29.06.2021 р.

«Гуманізація навчально-виховного процесу» – це періодичне видання кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «ДДПУ», виходить два рази на рік (<http://surl.li/erngz>). Охоплює різноманітну педагогічну проблематику щодо розвитку сучасної освіти та науково-педагогічної думки в теоретичному, історичному та практичному аспектах.

Редакційна колегія збірку наукових праць організовує належне рецензування та ретельний відбір статей до друку. Статті подаються на кафедру педагогіки вищої школи технічному секретарю загальним обсягом 8 – 12 сторінок (до 20 000 знаків із пробілами) основного тексту. Оптимальний обсяг статті – 0,5 др. арк.

Технічні вимоги до оформлення статей у збірку наукових праць «Гуманізація навчально-виховного процесу» представлено у додатку М.

Участь у наукових (науково-практичних, науково-методичних) конференціях, форумах, симпозіумах, семінарах тощо, які можуть мати статус міжнародних, всеукраїнських, міжвузівських, міжкафедральних та публікація тез доповідей визначається протягом навчального року.

ДОДАТКИ

Додаток А

Тематика магістерських робіт

1. Формування лідерських якостей здобувачів вищої освіти у процесі фахової підготовки.
2. Розвиток лідерського потенціалу у здобувачів вищої освіти.
3. Формування моральних цінностей у майбутніх викладачів у процесі фахової підготовки у закладах вищої освіти.
4. Формування педагогічної культури майбутніх викладачів у процесі фахової підготовки у закладах вищої освіти.
5. Формування продуктивного педагогічного мислення майбутніх викладачів у закладах вищої освіти.
6. Формування професійних інтересів майбутніх викладачів у ЗВО.
7. Формування лідерської позиції у здобувачів в умовах навчання в магістратурі.
8. Формування професійного іміджу майбутнього викладача у ЗВО.
9. Формування професійної толерантності майбутніх викладачів у ЗВО.
10. Формування професійної компетентності майбутніх викладачів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.
11. Формування творчих здібностей майбутніх викладачів у процесі фахової підготовки у закладах вищої освіти.
12. Формування ціннісних орієнтацій у студентської молоді в умовах університетської освіти.
13. Формування креативності майбутніх викладачів у процесі навчання в магістратурі у закладах вищої освіти.
14. Формування критичного мислення як складової професійної підготовки здобувачів вищої освіти.
15. Формування правової культури майбутніх викладачів на етапі магістерської підготовки у закладах вищої освіти.
16. Формування соціального здоров'я студентської молоді у позааудиторній виховній роботі закладу вищої освіти.
17. Педагогічні умови розвитку професійного становлення майбутніх педагогів-тьюторів у процесі магістерської підготовки.
18. Формування педагогічної свідомості у майбутніх викладачів вищої школи у процесі фахової підготовки.
19. Формування професійно-етичної компетентності майбутніх викладачів в умовах дистанційної освіти закладу вищої освіти.
20. Педагогічні умови підготовки майбутніх викладачів до здоров'язберігаючого навчання здобувачів в умовах університетської освіти.
21. Формування педагогічного артистизму майбутніх викладачів у процесі фахової підготовки.
22. Формування самоосвітньої компетентності у майбутніх викладачів вищої школи.
23. Розвиток комунікативних здібностей майбутнього викладача в освітньому процесі вищої школи засобами дистанційних технологій навчання.

24. Розвиток рефлексивних здібностей як необхідна умова професійної підготовки педагога вищої школи.
25. Формування культури мислення здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання.
26. Формування навичок науково-дослідної роботи у майбутніх викладачів в умовах дистанційної освіти у закладах вищої освіти.
27. Розвиток творчого потенціалу майбутніх педагогів засобами дистанційних технологій.
28. Формування естетичної культури майбутніх викладачів вищої школи в освітньому процесі у закладах вищої освіти.
29. Формування комунікативної компетентності педагогів-андрагогів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін.
30. Формування гуманістичної спрямованості особистості майбутнього викладача у процесі освітньої діяльності у закладах вищої освіти.
31. Зміст, методи і форми педагогіки партнерства у системі виховання майбутніх фахівців освітньої галузі.
32. Педагогічні умови формування національної свідомості здобувачів вищої освіти.
33. Інформаційно-комунікаційні технології як засіб формування фахової компетентності здобувачів вищої освіти.
34. Дидактичні умови становлення творчої особистості майбутнього фахівця засобами інтернет-сервісів.
35. Інформаційно-комп'ютерні технології навчального процесу як засіб формування професійних компетенцій здобувачів вищої освіти.
36. Формування системи гуманістичних цінностей у здобувачів вищої освіти.
37. Упровадження STEM-технології в процес магістерської підготовки майбутніх інженерів.
38. Формування соціальної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах навчання в магістратурі.
39. Формування громадянської компетентності здобувачів вищої освіти в освітньому середовищі у закладах вищої освіти.
40. Використання мережевих технологій у фаховій підготовці здобувачів вищої освіти.
41. Патріотичне виховання здобувачів вищої освіти в освітньому середовищі у закладах вищої освіти.
42. Педагогічні умови формування гендерної культури здобувачів вищої освіти.
43. Формування інфомедіаграмотності майбутнього викладача вищої школи у процесі магістерської підготовки.
44. Оптимізація педагогічної діяльності викладача вищої школи в умовах професійного вигорання.
45. Освітні Інтернет-технології як інститут професіоналізації здобувачів вищої освіти.
46. Формування м'яких навичок здобувачів педагогічних закладів вищої освіти.
Самостійно запропонована тема магістерської роботи, що обов'язково має бути погоджена з науковим керівником.

Зразок заяви для затвердження теми та керівника магістерського дослідження

Завідувачу кафедри _____
(назва кафедри)

_____ (наук. ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

здобувача магістерського рівня вищої освіти, спеціальності, ОПП

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

З А Я В А

Прошу закріпити за мною тему кваліфікаційної роботи _____ та
наукового керівника _____.

« _____ » _____ 20 _____ р.

_____ (підпис)

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет _____
Рівень вищої освіти _____
Спеціальність _____
Освітньо-професійна програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувач кафедри

_____ року
«__» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ

кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____
керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ректора ДДПУ від «__» _____ 20__ року № _____

2. Строк подання роботи здобувачем вищої освіти _____

3. Вихідні дані роботи _____

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

4. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Дата видачі завдання _____

Здобувач вищої освіти _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет _____

Рівень вищої освіти _____

Спеціальність _____

Освітньо-професійна програма _____

**ПЛАН-ГРАФІК
виконання кваліфікаційної роботи**

Тема кваліфікаційної роботи: _____

Здобувач _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

№ з/п	Розділи, підрозділи та їх зміст	Термін виконання	Відмітка наукового керівника провиконання

Підпис здобувача _____

Підпис наукового керівника _____

Зразок титульної сторінки магістерської роботи

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти

Кафедра педагогіки вищої школи

ПРИЗВИЩЕ ІМ'Я ПО БАТЬКОВІ

ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота

галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u>
спеціальність	<u>011 Освітні, педагогічні науки</u>
освітня програма	<u>«Педагогіка вищої школи»</u>

Науковий керівник

(ППП науковий ступінь, вчене звання)

Дніпро-Слов'янськ – 20__

Зразок структури магістерської роботи

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....

ВСТУП.....

РОЗДІЛ 1. Назва.....

 1.1. Назва

 1.2. Назва

 1.3. Назва

Висновки до першого розділу

РОЗДІЛ 2. Назва

 2.1. Назва

 2.2. Назва

 2.3. Назва

Висновки до другого розділу

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....

ДОДАТКИ.....

Відгук на кваліфікаційну роботу

Здобувач _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (спеціальність, освітня програма)

Назва теми кваліфікаційної роботи: _____

Науковий керівник _____
(вчений ступінь, вчене звання)

Відгук керівника повинен бути тільки індивідуальним. Він складається увільній формі з обов'язковим висвітленням таких основних питань:

- відповідність змісту кваліфікаційної роботи;
- обсяг розкриття теми;
- особистий внесок автора роботи в розробку теми. Ступінь його самостійності, ініціативність, уміння проводити дослідження, узагальнювати дані практики, наукової літератури та робити правильні висновки;
- ступінь використання в роботі сучасних методів дослідження, аналітичних прийомів, засобів сучасної обчислювальної техніки;
- питання, які особливо виокремлюють кваліфікаційну роботу;
- недоліки роботи;
- рекомендації, побажання;
- можливість практичного використання роботи або її окремих частин у практиці;
- інші питання;
- висновки (визначається рівень підготовленості здобувача, формулюється оцінка кваліфікаційної роботи, висловлюється думка про можливість допуску до захисту).

Науковий керівник:

(підпис) (ініціали, прізвище)
«__» _____ 20__ р.

З відгуком ознайомлений:

(підпис здобувача)
«__» _____ 20__ р.

**Рецензія
на кваліфікаційну роботу**

Здобувача _____
(прізвище, ім'я, по батькові, спеціальність, освітня програма)

Тема кваліфікаційної роботи: _____ Зміст рецензії

Рецензія повинна вміщувати:

- висновок про відповідність роботи завданням, сформульованими в плані-графіку;
- оцінку якості виконання кожного розділу роботи;
- оцінку ступеня розробки нових питань, оригінальності рішень (пропозицій), теоретичної та практичної важливості роботи.

У рецензії необхідно відбити позитивні напрацювання та недоліки роботи.

Рецензія пишеться у вільній формі з обов'язковим висвітленням таких питань:

- актуальність і новизна теми;
- ступінь вирішення окреслених здобувачем завдань;
- обсяг, логічна стрункість і грамотність викладання питань теми;
- ступінь науковості (методи дослідження, постановка проблем, аналіз наукових думок, обґрунтованість й аргументованість висновків і пропозицій, їх важливість тощо);
- рівень самостійної роботи автора в розкритті питань теми;
- обсяг, достатність і достовірність практичних матеріалів, уміння аналізувати й узагальнювати практичні доробки;
- повнота використання нормативних актів і літературних джерел;
- помилки, неточності, суперечні положення, зауваження з окремих питань загалом у роботі (із зазначенням сторінок);
- правильність оформлення роботи;
- інші питання на розсуд рецензента;
- висновок про відповідність роботи наданим вимогам.

РЕЦЕНЗЕНТ _____
(прізвище, ім'я, по батькові вчений ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

« ____ » _____ 200 ____ р. _____

Запис інспектора відділу кадрів установи де працює рецензент, який засвідчує підпис рецензента, завірений печаткою.

З рецензією ознайомлений: _____
(підпис здобувача)

« ____ » _____ 200 ____ р.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

До уваги авторів!

Збірник наукових праць «Гуманізація навчально-виховного процесу» ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» включено до переліку наукових фахових видань України в галузі «Педагогічні науки» в категорії «Б» (Наказ МОН від 29.06.2021 р. № 735. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 21279-11079ПР, видано 26.03.2015 р. Державною реєстраційною службою України.)

Фахове друковане періодичне видання зареєстровано в базі даних Міжнародного Центру ISSN в Парижі, йому присвоєно ISSN 2077-1827.

Періодичність видання – 2 рази на рік (червень; грудень поточного року).

Містить наступні розділи: ВИЩА ШКОЛА; ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ; ЗАГАЛЬНА ШКОЛА; ПОЧАТКОВА ШКОЛА; ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ; ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ; ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА; ПСИХОЛОГІЯ; СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА; СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА.

Для публікації у збірнику наукових праць «Гуманізація навчально-виховного процесу» приймаються матеріали, які не друкувалися раніше та містять наукові результати теоретичних і експериментальних досліджень у відповідних наукових галузях, а також наукові огляди та рецензії.

Відповідно до редакційної політики журналу процедура рецензування є анонімною (двостороннє «сліпе» рецензування). Усі статті проходять перевірку ознак плагіату. Бажана оригінальність статті – 75%.

До публікації **запрошуються**: доктори та кандидати наук, докторанти, аспіранти, магістранти закладів вищої освіти України та зарубіжжя.

Для осіб, що не мають наукового ступеня, додатково надіслати відскановану рецензію наукового керівника чи рецензію особи, яка має науковий ступінь (підпис рецензента повинен бути завірений у відділі кадрів установи або печаткою факультету (інституту)).

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ

1. Мова рукопису: українська, англійська.
 2. Обсяг статті – 8–12 сторінок (до 20 000 знаків із пробілами) основного тексту. Оптимальний обсяг статті – 0,5 др. арк.
 3. Текст має бути набраний у текстовому редакторі MS Word (розширення .docx, .doc, .rtf).
 4. Параметри сторінки: формат А4, всі поля – 2 см, без нумерації сторінок.
 5. Шрифт тексту – Times New Roman, рядки без переносів.
 6. Параметри абзацу **основного тексту**:
 - вирівнювання – за шириною;
 - міжрядковий інтервал – 1,5 пт;
 - відступ першого рядка – 1,25 см;
 - інтервал між абзацами – 0 пт.
- У документі не застосовуються колонтитули та зноски.

РОЗТАШУВАННЯ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СТАТТІ:

1. Індекс УДК (шрифт звичайний, кегль 14, вирівнювання по лівому краю, без відступів першого рядка).

2. Назва статті (англійською мовою, шрифт напівжирний, кегль 14, усі літери прописні, вирівнювання по центру, без відступів першого рядка).

3. Назва статті (українською мовою, шрифт напівжирний, кегль 14, усі літери прописні, вирівнювання по центру, без відступів першого рядка).

4. У двох колонках (міжрядковий інтервал – 1 пт):

З лівого боку (українською мовою):

– ім'я, прізвище автора (авторів) (кегель 14, шрифт курсив, напівжирний);

– учене звання, науковий ступінь (шрифт звичайний, кегль 14);

– E-mail (шрифт звичайний, кегль 14);

– ORCID (шрифт звичайний, кегль 14);

– місце роботи, країна (шрифт звичайний, кегль 14)

З правого боку (англійською мовою):

– ім'я, прізвище автора (авторів) (кегель 14, шрифт курсив, напівжирний);

– учене звання, науковий ступінь (шрифт звичайний, кегль 14);

– E-mail (шрифт звичайний, кегль 14);

– ORCID (шрифт звичайний, кегль 14);

– місце роботи, країна (шрифт звичайний, кегль 14).

5. **Анотація** (англійською мовою, обсяг – не менше 1800 знаків без пробілів (230-250 слів): підзаголовок «**ABSTRACT**» (шрифт напівжирний, відступ першого рядка – 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5); далі в цьому ж рядку – текст анотації (шрифт курсив, кегль 14, вирівнювання по ширині).

6. **Ключові слова** (англійською мовою): підзаголовок «**Key words:**» (14 пт, напівжирний, курсив); далі в цьому ж рядку – ключові слова (14 пт, курсив, вирівнювання по ширині, відступ першого рядка на 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5): від 3 до 8 термінів, розділених знаком «,».

7. **Основний текст статті** (вирівнювання по ширині, відступ першого рядка на 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5; без додаткових інтервалів до і після абзаців) має містити необхідні елементи:

– **актуальність теми**, постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;

– **аналіз останніх досліджень і публікацій**, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;

– **формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання.**;

– **виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;**

– **висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку.**

Текст статті мовою оригіналу (відповідно вимог).

Посилання на літературу у тексті статті оформлюються за міжнародним стилем оформлення наукових публікацій АРА (American Psychological Association) style – стиль цитування АПА (Американська психологічна асоціація): у круглих дужках прізвище автора – кома – рік видання роботи (наприклад, Петренко, 2020), якщо зазначається сторінка джерела, то вона подається через двокрапку, наприклад (Петренко, 2020: 125). Якщо потрібно послатися на декілька джерел, варто перелічувати їх через крапку з комою (наприклад, Петренко, 2018; Коркішко, 2015; Саяпіна, 2016).

8. **ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА** (шрифт напівжирний, кегль 14 пт, прописні літери, міжрядковий інтервал – 1,5 пт, вирівнювання по центру); з нового рядка – перелік використаних джерел без нумерації (14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5, у алфавітному порядку). Оформлення літературних джерел слід виконувати відповідно до вимог міжнародного бібліографічного стандарту АРА (Американська психологічна асоціація): <http://www.bibme.org/citation-guide/APA/book>).

УВАГУ! У змісті публікації не має бути використано джерела країни-агресора та відповідно посилання на них. Якщо це зробити зовсім неможливо, то надайте посилання на Інтернет сторінку цього джерела.

9. **REFERENCES** (шрифт напівжирний, кегль 14 пт, прописні літери, міжрядковий інтервал – 1,5 пт, вирівнювання по центру); з нового рядка – перелік використаних джерел без нумерації (14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5, у алфавітному порядку). Оформлення літературних джерел слід виконувати відповідно до вимог міжнародного бібліографічного стандарту АРА (Американська психологічна асоціація): <http://www.bibme.org/citation-guide/APA/book>).

Для **транслітерації** українського тексту на латиницю використовується безкоштовний сайт <http://www.slovyuk.ua/services/translit.php> (вибираємо варіант *американська*); для транслітерації російського тексту використовується безкоштовний сайт <http://fotosav.ru/services/transliteration.aspx>.

У references окрім класичної транслітерації обов'язково подається переклад англійською мовою (назва, видання). Важливо пам'ятати, що в зарубіжних базах даних проста транслітерація назви джерела без її перекладу англійською мовою не має сенсу.

10. **Анотація** (українською мовою, обсяг – не менше 1800 знаків без пробілів (230-250 слів): підзаголовок «**АНОТАЦІЯ**» (шрифт напівжирний, відступ першого рядка – 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5); далі в цьому ж рядку – текст анотації (шрифт курсив, кегль 14, вирівнювання по ширині).

11. **Ключові слова**(українською мовою): підзаголовок «*Ключові слова:*» (14 пт, напівжирний, курсив); далі в цьому ж рядку – ключові слова (14 пт, курсив, вирівнювання по ширині, відступ першого рядка на 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5): від 3 до 8 термінів, розділених знаком «,*»*.

Рисунки (схеми, графіки, малюнки, фото тощо) вставляють у статтю в одному з форматів (.jpeg, .bmp, .tif, .gif) з роздільною здатністю не менше за 300 dpi (подавати якісні оригінали). Написи на рисунках виконують шрифтом основного тексту та розміру. Рисунки підписують і нумерують (якщо їх більше за один) під рисунком по центру тексту за допомогою шрифту Times New Roman, кегль 12,

курсив. Усі об'єкти в простих рисунках, зроблених у Word, мають бути обов'язково згруповані. Текст статті не повинен містити рисунків і / або тексту в рамках, рисунків, розташованих поверх / за текстом тощо – текст слід формувати таким чином, щоб для всіх об'єктів було встановлено розміщення «у тексті». Складні, багатооб'єктні рисунки з нашаруваннями готувати за допомогою графічних редакторів (CorelDraw, PhotoShop та ін.). Таблиці повинні мати вертикальну орієнтацію і будуватися за допомогою майстра таблиць редактора Word з арабською нумерацією, текст у таблиці оформлюється шрифтом Times New Roman, кегль 10, міжрядковий інтервал – 1 пт. Обсяг таблиць не повинен перевищувати 1/4 загального обсягу статті.

УВАГА!!! У тексті не допускається вирівнювання пропусками (для цього використовуються параметри абзацу); розрізняються дефіс «-», який не відділяється пробілами з обох боків, і тире « – », яке відділяється з обох боків пробілами; перед розділовими знаками пробіл не ставиться, а після них – ставиться. Дужки та лапки («...») безпосередньо охоплюють текстовий блок і відділяються пробілами лише зовні. У тексті статті ініціали відділяються від прізвищ, а сторінка від номера нерозривним пробілом (комбінація клавіш Ctrl+Shift+Пробіл), напр: І. Петров або с. 10.

Пам'ятайте, статті подаються повністю підготовленими до друку. Статті, які не відповідають зазначеним вимогам, опубліковані не будуть! Відповідальність за допущені помилки та неточності несуть автори публікацій.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ:

УДК 378-057.175-051:005.6

PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF A TEACHER IN THE CONTEXT OF IMPROVING THE QUALITY OF WORK OF HIGHER EDUCATION INSTITUTION

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО

Світлана Саяпіна

доктор педагогічних наук, доцент,
E-mail: svetlana.sayapina65@gmail.com
ORCID 0000-0001-7341-2610
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Svetlana Sayapina

D.Sc. in Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: svetlana.sayapina65@gmail.com
ORCID 0000-0001-7341-2610
SHEI “Donbas State Pedagogical
University”, Ukraine

ABSTRACT. *Текст анотації* (обсягом не менше ніж 1800 знаків без пробілів (230-250 слів)) англійською мовою.

Key words:

Текст статті...

Актуальність теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

REFERENCES

АНОТАЦІЯ. *Текст анотації* (обсягом не менше ніж 1800 знаків без пробілів (230-250 слів)) мовою статті.

Ключові слова:

АЛГОРИТМ ПОДАННЯ МАТЕРІАЛУ:

1) Статті подаються повністю підготовленими до друку на електронну скриньку збірки gnvp.ddpu.1996@gmail.com.

2) Технічний редактор перевіряє публікацію на відповідність до вимог. Потім стаття проходить двостороннє «сліпе» рецензування.

3) Редакційний збір становить **1000 гривень** за одну статтю обсягом до 12-15 сторінок. **Частина коштів піде на допомогу ЗСУ.** Звіт буде оприлюднено. Редакційний збір покриває витрати, пов'язані з наданням DOI, редагуванням статей, макетуванням та друком збірки.

Плата за публікацію статті здійснюється після її рекомендації до друку. Вам буде відправлено повідомлення електронною поштою суму для оплати і номер рахунку.

4) На окремому аркуші подається довідка про автора (не рахується як друкована сторінка, не входить в оплату за статтю).

Довідка про автора

Прізвище, ім'я, по батькові	
Домашня адреса (або Нової пошти)	
Контактні телефони	
Електронна адреса	

Електронний варіант збірки надсилається авторові на вказану електронну адресу у довідці.

Отже, автор надсилає електронною поштою файли:

1. Стаття для друку (назва файлу: Саяпіна С. (стаття).doc.).
2. Довідка про автора (назва файлу: Саяпіна С. (довідка про автора).doc.).
3. Ксерокопія (сканер) чеку про сплату за статтю у форматі pdf., jpeg. (назва файлу: Саяпіна С. (скан.чеку).pdf.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. Київ: Алерта, 2014. 622 с.
2. Методичні рекомендації щодо написання, оформлення та захисту магістерської роботи / Укладачі: Л.О.Ковальчук, Н.Я.Яремчук. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 65 с.
3. Пелеха Ю.І., Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи: Навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2016. 336 с.
4. Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/gxupm>
5. Положення про кваліфікаційні роботи ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/lsecp>
6. Романовський О.Г., Ігнатюк О.А., Серета Н.В., Солодовник Т.О., Резнік С.М. Методичні вказівки з виконання випускної кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання другого рівня підготовки «магістр» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» освітня програма «Педагогіка вищої школи». Харків : НТУ «ХПІ», 2022. 64 с.
7. Тверезовська Н.Т., Сидоренко В.К. Методологія педагогічного дослідження: Навч. посіб. Київ: Центр учб. л-ри, 2013. 440 с.